

[Pradžia](#) > ... > [Nagrinėjimas Teisme](#) > [Civilinės Bylos](#) > [Teismo Sprendimų Pripažinimas Ir Vykdymas](#) > [Kaip Užtikrinti Teismo Sprendimo Vykdyimą?](#) > [Belgium](#)

Kaip užtikrinti teismo sprendimo vykdymą?

Turinį pateikė

European Judicial Network
(in civil and commercial matters)

1 Kas yra teismo sprendimų vykdymas civilinėse ir komercinėse bylose?

Jeigu skolininkas savanoriškai nesilaiko teismo sprendimo, ieškovas gali reikalauti, kad teismas jį priverstų sprendimą vykdyti; tai vadinama priverstiniu vykdymu. Tam būtina gauti vykdomąjį dokumentą (Teisminio kodekso 1386 straipsnis), nes priverstinis vykdymas susijęs su kišimusi į skolininko asmeninius ir teisinius reikalus. Paprastai tokio dokumento funkcijas atlieka teismo sprendimas arba notarinis aktas. Saugant skolininko privatumą, tam tikrais atvejais dokumentas gali būti nevykdomas (Teisminio kodekso 1387 straipsnis). Dokumentą vykdo antstolis.

Priverstinis vykdymas paprastai taikomas išieškant lėšas, tačiau gali būti taikomas, kai norima priversti atlikti veiksmą arba nuo jo susilaikyti.

Kitas svarbus aspektas – piniginės baudos skyrimas (Teisminio kodekso 1385a straipsnis). Tai yra kaltu pripažinto asmens atžvilgiu taikoma priverstinė priemonė, kuria siekiama paskatinti laikytis teismo sprendimo. Tačiau tam tikrais atvejais piniginė bauda negali būti skiriama: kai asmeniui nurodoma sumokėti pinigų sumą arba laikytis darbo sutarties ir kai tai būtų nesuderinama su žmogaus orumu. Piniginė bauda išieškoma remiantis dokumentu, kuriuo ji paskirta, tad nereikalingas joks papildomas dokumentas.

Jeigu asmeniui nurodyta sumokėti pinigų sumą, reikalavimo vykdymas nukreipiamas į skolininko turtą – tai vadinama areštu. Skirtumas daromas tarp areštuotų daiktų rūšies (kilnojamasis ar nekilnojamasis daiktas) ir arešto pobūdžio (prevencinis areštas ir areštas sprendimo vykdymo metu). Prevencinis areštas taikomas skubos atvejais, skiriant daiktams teismo apsaugą: turtas iššaldomas siekiant užtikrinti bet kokio dokumento vykdymą ateityje. Asmuo, kurio daiktai areštuoti, negali jų kontroliuoti ir negali jų parduoti ar atiduoti. Tais atvejais, kai skolininko daiktai areštuojami vykdant sprendimą, jie parduodami, o pajamos atiduodamos ieškovui. Ieškovas neturi jokių teisių į pačius areštuotus daiktus, tik į pajamas, kurios gaunamos juos pardavus.

Be to, taikant Teisminio kodekso 1445 ir kt. straipsnius gali būti priimama nutartis dėl skolininko reikalavimų arešto (žr. toliau).

Be įprasto prevencinio arešto ir arešto, kai išieškoma iš kilnojamojo ir nekilnojamojo turto, taip pat galioja specialios laivų arešto (Teisminio kodekso 1467–1480 straipsniai ir 1545–1559 straipsniai), turto arešto (Teisminio kodekso 1461 straipsnis), vindikacijos (Teisminio kodekso 1462–1466 straipsniai) ir nenuimto vaisių ir javų derliaus arešto (Teisminio kodekso 1529–1538 straipsniai) taisyklės. Likusioje šio dokumento dalyje daugiausia dėmesio skiriama tik įprastam areštui.

2 Kokia institucija ar institucijos įgaliotos vykdyti šiuos sprendimus?

Antstoliai ir areštą sankcionuojantys teisėjai. Pastarieji turi kompetenciją spręsti su priverstiniu vykdymu susijusius ginčus.

3 Kokiomis sąlygomis priimamas vykdomasis dokumentas arba sprendimas?

3.1 Procedūra

3.1.1. Prevencinis areštas

Kad būtų galima atlikti prevencinį areštą, paprastai reikalingas areštą sankcionuojančio teisėjo leidimas ir turi būti nustatomi skubos pagrindai (Teisminio kodekso 1413 straipsnis). Dėl leidimo reikia kreiptis pateikiant *ex parte* prašymą (Teisminio kodekso 1417 straipsnis). Viename prašyme negali būti prašoma areštuoti ir kilnojamąjį, ir nekilnojamąjį turtą. Dėl nekilnojamojo turto arešto bet kuriuo atveju visada reikia pateikti atskirą prašymą.

Areštą sankcionuojantis teisėjas sprendimą priima ne vėliau kaip per aštuonias dienas nuo prašymo pateikimo dienos (Teisminio kodekso 1418 straipsnis). Teisėjas gali nuspręsti atsisakyti leisti ieškoviui vykdyti areštą arba jį visiškai ar iš dalies sankcionuoti. Areštą sankcionuojančio teisėjo sprendimas turi būti įteiktas skolininkui. Sprendimas perduodamas antstoliui, kuris tuomet imasi visų reikalingų veiksmų, kad jį įteiktų.

Galioja viena svarbi šios taisyklės išimtis, kai areštą sankcionuojančio teisėjo sprendimas nereikalingas: kiekvienas teismo sprendimas yra leidimas vykdyti prevencinį areštą pagal priimtus sprendimus (Teisminio kodekso 1414 straipsnis). Šiuo atveju taip pat turi galioti skubos pagrindai. Teismo sprendimas paprasčiausiai turi būti perduodamas antstoliui, kuris imasi visų būtinų veiksmų, kad areštuotų daiktus.

Prevencinis areštas gali virsti vykdomuoju areštu (Teisminio kodekso 1489–1493 straipsniai).

3.1.2. Areštas teismo sprendimo vykdymo metu

A. Bendra informacija

Areštas teismo sprendimo vykdymo metu gali būti atliekamas tik remiantis vykdomuoju dokumentu (Teisminio kodekso 1494 straipsnis). Teismo sprendimai ir nutarimai gali būti vykdomi tik pateikus jų patvirtintą kopiją arba originalą, kuriame įrašoma karališkajame dekrete nustatyta frazė dėl vykdytinumo.

Teismo sprendimas atsakovui įteikiamas iš anksto (Teisminio kodekso 1495 straipsnis). Jeigu vykdomasis dokumentas yra teismo sprendimas, išankstinis įteikimas yra privalomas; taip siekiama informuoti skolininką. Tačiau jeigu vykdomasis dokumentas yra nutarimas, jo įteikti nebūtina, nes skolininkas jau žinos apie šį dokumentą. Laikas, per kurį galima atlikti peržiūrą arba paduoti skundą, pradedamas skaičiuoti nuo teismo sprendimo įteikimo. Skundo pateikimo terminai, jei areštas atliekamas teismo sprendimo vykdymo metu, turi stabdomąjį poveikį (tačiau tokio poveikio neturi prevencinis areštas) tose bylose, kuriose šalis buvo įpareigota sumokėti pinigų sumą. Laikinas vykdymas (laikinais vykdytinais teismo sprendimais) neturi stabdomojo poveikio taikant įprastos peržiūros ar skundo nagrinėjimo procedūrą.

Antrasis etapas, kurio metu ieškovas bando priverstinai parduoti turtą, yra mokėjimo nurodymas (Teisminio kodekso 1499 straipsnis). Tai yra pirmas priverstinio vykdymo veiksmas ir paskutinis įspėjimas skolininkui, kuris šiame etape vis dar gali išvengti arešto. Po mokėjimo nurodymo išdavimo taikomas laukimo laikotarpis: 1 diena, jei areštuojamas kilnojamasis turtas (Teisminio kodekso 1499 straipsnis), ir 15 dienų, jei areštuojamas nekilnojamasis turtas (Teisminio kodekso 1566 straipsnis). Nurodymas turi būti įteiktas skolininkui ir juo siekiama pranešti apie neįvykdytą prievolę ir pareikalauti sumokėti skolą. Priverstinio vykdymo gali būti imamasi tik siekiant išieškoti mokėjimo nurodyme nurodytas sumas.

Pasibaigus laukimo laikotarpiui, daiktai gali būti areštuojami. Jie areštuojami remiantis antstolio įsakymu. Todėl vykdymo veiksmai atliekami per kompetentingą pareigūną, kuris veikia kaip tarpininkas. Šis pareigūnas laikomas ieškovo atstovu; jo pareigos nustatytos įstatyme ir jo veiklą prižiūri teismas. Antstolio atsakomybė ieškovo atžvilgiu yra sutartinė, o trečiųjų šalių atžvilgiu – nesutartinė (nustatyta įstatyme ir grindžiama pareiga nepažeisti bendros pareigos veikti rūpestingai).

Antstolis per 3 darbo dienas nusiunčia Centriniam areštų, įgaliojimų, perdavimo, kolektyvinių skolų išieškojimo ir protestų pranešimų registrui (nyd. *Centraal Bestand van berichten van beslag, delegatie, overdracht en collectieve schuldenregeling en van protest*) pranešimą apie areštą (Teisminio kodekso 1390 straipsnio 1 dalis).

Pranešimas būtinas areštuojant tiek kilnojamuosius, tiek nekilnojamuosius daiktus. Arešto teismo sprendimo vykdymo metu ar pajamų padalijimo procedūros negalima atlikti, jeigu iš pradžių nebuvo patikrinti pranešimai apie areštą Centriniam pranešimų registre (Teismo kodekso 1391 straipsnio 2 dalis). Ši taisyklė buvo nustatyta siekiant išvengti nereikalingų areštų ir sustiprinti kolektyvinį arešto aspektą.

B. Areštas teismo sprendimo vykdymo metu: kilnojamieji daiktai

Jeigu yra mokėjimo nurodymas, kurį gali užprotestuoti skolininkas, teismo sprendimo vykdymo metu atliekamas kilnojamųjų daiktų areštas. Areštas atliekamas remiantis antstolio įsakymu; visų pirma, tai yra apsaugos priemonė: daiktai nėra atimami ir jų nuosavybė ir naudojimo būdas nesikeičia. Areštuoti galima ir tuos daiktus, kurių nėra skolininko namuose ir kurie yra trečiosios šalies patalpose.

Areštuojant nekilnojamąjį turtą neapsiribojama tik viena procedūra, tačiau, atsižvelgiant į patiriamas išlaidas, iš esmės nėra prasmės tiems patiems daiktams taikyti antrą areštą. Kalbant apie proporcingą pajamų, kurios gaunamos pardavus skolininko daiktus, padalijimą, pažymėtina, kad bus įtraukti ir kiti ieškovai, ne tik areštą vykdę ieškovai (Teismo kodekso 1627 ir kt. straipsniai).

Po arešto parengiama oficiali arešto ataskaita. Areštuoti daiktai parduodami ne anksčiau kaip praėjus vienam mėnesiui nuo oficialios arešto ataskaitos arba pranešimo apie ją kopijos įteikimo dienos. Šiuo terminu siekiama suteikti skolininkui paskutinę galimybę užkirsti kelią aukcionui. Apie aukcioną viešai skelbiama dienraščių skelbimuose ir pranešimuose. Aukcionas rengiamas aukciono salėje arba viešojoje turgavietėje, nebent jį prašoma surengti kitoje tinkamesnėje vietoje. Aukcionui vadovaujantis antstolis parengia rašytinę ataskaitą ir surenka aukcione gautas pajamas. Tuomet per 15 dienų antstolis proporcingai padalija pajamas (Teismo kodekso 1627 ir kt. straipsniai). Ši procedūra paprastai vyksta taikiai, priešingu atveju kreipiamasi į areštą sankcionuojantį teisėją.

C. Areštas teismo sprendimo vykdymo metu: nekilnojamasis turtas (Teismo kodekso 1560–1626 straipsniai)

Vykdydamas įteikiant mokėjimo nurodymą.

Tuomet areštas vykdomas ne anksčiau kaip po 15 dienų, bet ne vėliau kaip per šešis mėnesius; priešingu atveju nurodymas netenka teisinės galios. Tuomet įsakymas dėl arešto turi būti įrašomas į hipotekos registrą per 15 dienų ir įteikiamas per šešis mėnesius. Įsakymo įrašymo veiksmas reiškia, kad turtu bus neįmanoma naudotis ne ilgiau nei šešis mėnesius. Jei įsakymas neįrašomas, areštas negalioja. Kitaip nei kilnojamojo turto atveju, nekilnojamojo turto atveju taikomas tik vieno arešto principas (vieną kartą areštuoto turto negalima areštuoti antrą kartą).

Paskutinis etapas – areštą sankcionuojančiam teisėjui teikiamas prašymas skirti notarą, kuris parduotų daiktus ir patenkintų kreditorių reikalavimus. Skolininkas gali pareikšti areštą sankcionuojančiam teisėjui protestą dėl paskirto notaro veiksmų. Išsamios daiktų pardavimo taisyklės aiškiai nustatytos įstatyme (žr. Teismo kodekso 1582 ir kt. straipsnius). Paprastai rengiamas viešas aukcionas, tačiau teisėjo iniciatyva arba arešto reikalaujančio ieškovo prašymu gali būti rengiamas privatus aukcionas. Tuomet aukciono metu gautos pajamos padalijamos įvairiems kreditoriams atsižvelgiant į sutartą reikalavimų eiliškumą (žr. Teismo kodekso 1639–1654 straipsnius). Ginčai dėl kreditorių reikalavimų eiliškumo perduodami spręsti areštą sankcionuojančiam teisėjui.

3.1.3. Skolininko reikalavimų areštas

Skolininko reikalavimų areštas – skolininko reikalavimų trečiųjų šalių atžvilgiu areštas (pvz., reikalavimo, kad darbdavys sumokėtų darbo užmokestį). Todėl ši trečioji šalis yra antraeilis prašymą dėl arešto teikiančio ieškovo skolininkas. Skolininko reikalavimų areštas (nyd. *beslag onder derden*) ir skolininkui priklausančių daiktų, kurie yra trečiosios šalies patalpose, areštas (nyd. *beslag bij derden*) nėra tas pats.

Reikalavimas, kuris sudaro arešto pagrindą, yra arešto prašiusio kreditoriaus reikalavimas arešto skolininkui. Areštuotas reikalavimas – reikalavimas, kurį asmuo, kurio turtas areštuojamas, turi trečiosios šalies arba antraeilio skolininko atžvilgiu.

Išsamias skolininko reikalavimų arešto taisykles galima rasti Teismo kodekso 1445–1460 straipsniuose (prevencinis areštas) ir 1539–1544 straipsniuose (areštas teismo sprendimo vykdymo metu).

3.1.4. Išlaidos

Tais atvejais, kai vykdomas areštas, be teisinių išlaidų, reikia atsižvelgti ir į antstolio išlaidas. Mokesčiai už oficialias antstolio paslaugas, yra nustatyti 1976 m. lapkričio 30 d. karališkajame dekrete, kuriame galima rasti mokesčių už antstolių veiksmus civilinėse ir komercinėse bylose tarifus ir tam tikrų papildomų mokesčių tarifus (nyd. *Koninklijk Besluit van 30 november 1976 tot vaststelling van het tarief voor akten van gerechtsdeurwaarders in burgerlijke en handelszaken en van het tarief van sommige toelagen*) (žr. Federalinę viešojo teisingumo tarnybą (pranc. *Service public fédérale Justice*, nyd. *Federale Overheidsdienst Justitie*)).

3.2 Pagrindinės sąlygos

A. Prevencinis areštas

Kiekvienas ieškovas, pateikęs tam tikrų savybių turintį ieškinį, gali pasinaudoti prevenciniu areštu, nepaisant areštuojamų daiktų vertės ir reikalavimo sumos (žr. Teismo kodekso 1413 straipsnį).

Pirmoji šios rūšies arešto sąlyga – skuba: skolininko mokumui turi grėsti pavojus ir tai reiškia, kad gali sumažėti galimybė vėliau parduoti jo turtą. Sprendimą, ar ši sąlyga yra tenkinama, priima teismas remdamasis objektyviais kriterijais. Skuba turi būti ne tik arešto metu, bet ir vertinant, ar yra poreikis tęsti areštą. Galioja keletas šios sąlygos išimčių: areštas suklastojimo atveju, areštas už skolas, susijusias su įsakomaisiais vekseliais, ir užsienio teismo sprendimo vykdymas.

Antra prevencinio arešto sąlyga yra tai, kad ieškovas turi turėti reikalavimą. Jei reikalavimas yra būtinas, jis turi atitikti tam tikras sąlygas (Teismo kodekso 1415 straipsnis): jis turi būti galutinis (ne sąlyginis), mokėtinas (taip pat taikoma būsimų reikalavimų garantijoms) ir konkretus (turi būti nustatyta suma arba ją turi būti įmanoma nustatyti). Kita vertus, reikalavimo pobūdis ir suma reikšmės neturi. Areštą sankcionuojantis teisėjas nusprendžia, ar šios sąlygos yra įvykdytos, tačiau vėliau bylą nagrinėjančiam teismui šis sprendimas nėra privalomas.

Trečia, ieškovas turi turėti teisę prašyti taikyti prevencinį areštą. Tai yra kontrolės (bet ne naudojimo) veiksmas, kurį prireikus gali atlikti teisinis atstovas.

Reikalaujama turėti areštą sankcionuojančio teisėjo leidimą, nebent ieškovo atžvilgiu jau priimtas teismo sprendimas (žr. pirmiau). Tačiau šis reikalavimas netaikomas prevenciniam skolininko reikalavimų areštui arba turto areštui, arba ieškovams, kurių atžvilgiu jau buvo priimtas teismo sprendimas (Teismo kodekso 1414 straipsnis: kiekvienas teismo sprendimas yra vykdomasis dokumentas). Notariniai aktai taip pat yra vykdomasis dokumentas.

B. Areštas teismo sprendimo vykdymo metu

Jei areštas atliekamas teismo sprendimo vykdymo metu, reikalingas vykdomasis dokumentas (Teismo kodekso 1494 straipsnis). Tai gali būti teisminis sprendimas, autentiškas dokumentas, mokesčių institucijų vykdomasis raštas, užsienio teismo sprendimas, kuriam taikoma egzekvatūros procedūra, ir pan.

Reikalavimas turi būti išdėstytas akte, kuris atitinka tam tikrus reikalavimus. Kaip ir prevencinio arešto atveju, reikalavimas turi būti tikras, konkretus ir mokėtinas. Teismo kodekso 1494 straipsnio antroje pastraipoje nurodyta, kad areštas, kuris įvykdytas siekiant, kad mokėtinos pajamos būtų sumokėtos dalimis, taip pat bus taikomas būsimoms įmokoms, kai jos taps mokėtinos.

Vykdomasis dokumentas taip pat turi būti aktualus. Areštą sankcionuojantis teisėjas nelaikys vykdomojo dokumento aktuali, jeigu arešto prašęs kreditorius nebeturi ieškovo statuso arba jeigu visas reikalavimas ar jo dalis nebegalioja (nes suėjo senaties terminas, reikalavimas buvo sumokėtas arba kitaip patenkintas).

4 Vykdomo priemonių paskirtis ir pobūdis

4.1 Į kokį turtą gali būti nukreipiamas vykdymas?

A. Bendra informacija

Areštuoti galima tik kilnojamuosius ir nekilnojamuosius skolininkui priklausančius daiktus. Trečiajai šaliai priklausančių daiktų negalima areštuoti, nors ir nesvarbu, kas tuo metu turi skolininko daiktus. Todėl galima

areštuoti trečiosios šalies patalpose esančius daiktus, jei teismas tam davė leidimą (Teisminio kodekso 1503 straipsnis).

Ieškovas iš esmės gali išieškoti skolą tik iš esamo skolininko turto. Buvusį skolininko turtą galima areštuoti tik tuo atveju, jeigu jis nesažiningai tampa nemokus. Galimybės areštuoti būsimą turtą paprastai taip pat nėra, išskyrus išimtį, pagal kurią galima areštuoti būsimus reikalavimus.

Iš areštuotų daiktų gautos pajamos paprastai atitenka asmeniui, kurio turtas areštuojamas, jei buvo įvykdytas prevencinis areštas. Tačiau jeigu areštas atliekamas teismo sprendimo vykdymo metu, pajamoms taip pat taikomas areštas, todėl jos atitenka arešto prašiusiam kreditoriui.

Nedalomą nekilnojamąjį turtą areštuoti galima, tačiau paskui priverstinis turto pardavimas sustabdomas iki tol, kol jis bus padalytas (pvz., žr. Teisminio kodekso 1561 str.). Sutuoktiniams taikomos specialios taisyklės.

B. Daiktai, kuriuos galima areštuoti

Daiktai turi būti tokie, kuriuos galima areštuoti. Tam tikrų daiktų negalima areštuoti. Jiems arešto išimtis taikoma dėl įstatyme įtvirtintų nuostatų arba daiktų pobūdžio, arba dėl to, kad jie yra ypač glaudžiai susiję su skolininko asmeniu. Daiktams neįmanoma taikyti arešto išimties remiantis, pavyzdžiui, jų paskirtimi. Todėl toliau nurodytų daiktų negalima areštuoti:

- Teisminio kodekso 1408 straipsnyje nurodytų daiktų. Šis apribojimas nustatytas siekiant užtikrinti priimtinas skolininko ir jo šeimos gyvenimo sąlygas;
- daiktų, kurie neturi pardavimo vertės, todėl nėra naudingi ieškovui;
- neperleidžiamų daiktų, kurie yra ypač glaudžiai susiję su skolininko asmeniu;
- daiktų, kurių areštuoti negalima remiantis konkrečiais teisės aktais (pvz., nepilnamečių pajamų ir darbo užmokesčio, neišleistų knygų ir muzikos įrašų, kalinių pajamų, uždirbtų kalėjime).
- Darbo užmokestį (uždarbio areštas) ir panašius reikalavimus paprastai galima areštuoti tik ribotai (žr. Teisminio kodekso 1409 ir 1409a straipsnius ir 1410 straipsnio 1 dalį). Tai, pvz., apima išlaikymo išmokas, kurias teismas priteisė sutuoktiniui, kurio kaltė nebuvo nustatyta. Tačiau tam tikrų mokėjimų, pvz., minimaliam pragyvenimui reikalingų pajamų, apskritai negalima areštuoti (žr. Teisminio kodekso 1410 straipsnio 2 dalį). Tačiau galimybės areštuoti apribojimai netaikomi ieškovams, kurie siekia atgauti išlaikymo skolą ir kurių reikalavimams teikiama pirmenybė (žr. Teisminio kodekso 1412 straipsnį).

Praeityje vyriausybė naudojo imunitetą nuo priverstinio vykdymo veiksmų, todėl vyriausybės nuosavybės nebuvo įmanoma areštuoti. Ši padėtis dabar šiek tiek pakeista priėmus Teisminio kodekso 1412a straipsnį.

Galioja specialios taisyklės, kuriomis reglamentuojamas laivų ir orlaivių areštas (dėl prevencinio arešto žr. Teisminio kodekso 1467–1480 straipsnius, o dėl arešto teismo sprendimo vykdymo metu žr. Teisminio kodekso 1545–1559 straipsnius).

C. Teisminis užstatas (nyd. *kantonnement*)

Kai daiktas areštuojamas, areštas paprastai galioja visam daiktui, net jeigu jo vertė viršija reikalavimo sumą. Tai yra labai nepalanki padėtis skolininkui, nes jis visiškai nebegali naudotis daiktu. Todėl Belgijos teisės aktų leidėjas nustatė teisminio užstato sąlygą (nyd. *kantonnement*): skolininkas sumoka tam tikrą sumą ir jam leidžiama atgauti naudojimo teises į savo turtą (žr. Teisminio kodekso 1403–1407a straipsnius).

4.2 Koks yra vykdymo priemonių poveikis?

A. Areštas

Nuo daiktų areštavimo momento skolininkas praranda teisę jais disponuoti. Tačiau areštas nesuteikia jo prašiusiam kreditoriui teisės reikalauti, kad jo reikalavimui būtų teikiama pirmenybė. Diskvalifikavimas reiškia, kad skolininkui nebeleidžiama perleisti ar suvaržyti savo teisių. Tačiau daiktai išlieka skolininko žinioje. Praktiniu požiūriu situacija nepasikeičia, tačiau teisinė padėtis tampa kitokia.

Jei ši diskvalifikacijos pareiga pažeidžiama, laikoma, kad veiksmai, kurių ėmėsi asmuo, kurio turtas areštuojamas, nėra privalomi arešto prašiusiam kreditoriui.

Tačiau ši diskvalifikacija yra santykinė, nes ji taikoma tik arešto prašiusio kreditoriaus naudai. Kiti kreditoriai vis tiek turi susitaikyti su skolininko turto vertės svyravimais. Tačiau jiems nesunku prisijungti prie jau uždėto arešto.

Diskvalifikacija yra pirmas turto pardavimo proceso etapas. Daiktų kontrolę perima teismas. Todėl areštas teismo sprendimo vykdymo metu taip pat atlieka prevencinę funkciją pirmojoje instancijoje.

B. Skolininko reikalavimų areštas

Taikant šią arešto formą, panaikinama viso areštuoto reikalavimo kontrolė, nepaisant reikalavimo, kuriuo remiantis buvo įvykdytas areštas, sumos. Asmuo, kurio reikalavimas areštuotas, gali sumokėti dalį sumos (nyd. *kantonneren*). Veiksmai, kuriais daromas neigiamas poveikis reikalavimui, arešto prašiusio kreditoriaus atžvilgiu negalioja. Areštavus skolininko reikalavimą, tarp asmens, kurio turtas areštuojamas, ir trečiosios šalies, kurios atžvilgiu turimas reikalavimas areštuotas, negali būti tolesnių susitarimų.

4.3 Koks yra tokių priemonių galiojimo terminas?

A. Prevencinis areštas

Prevencinis areštas galioja ne ilgiau nei trejus metus. Kilnojamojo turto ir skolininko reikalavimų arešto atveju trejų metų terminas pradedamas skaičiuoti nuo sprendimo arba įsakymo priėmimo dienos (Teisminio kodekso 1425 ir 1458 straipsniai). Jeigu areštuojamas nekilnojamas turtas, trejų metų terminas pradedamas skaičiuoti nuo įrašo padarymo hipotekos registre dienos (Teisminio kodekso 1436 straipsnis).

Terminas gali būti pratęsimas, jeigu tam yra pagrįstų priežasčių (Teisminio kodekso 1426, 1459 ir 1437 straipsniai).

B. Areštas teismo sprendimo vykdymo metu

Jeigu areštas atliekamas teismo sprendimo vykdymo metu, maksimalų laiką galioja tik iki arešto priimtas sprendimas. Šios rūšies areštas kilnojamajam turtui galioja dešimt metų (įprastas terminas, nes netaikomos jokios specialios nuostatos), o nekilnojamajam turtui – šešis mėnesius (Teisminio kodekso 1567 straipsnis). Laivų areštas galioja metus (Teisminio kodekso 1549 straipsnis).

5 Ar yra galimybė apskūsti sprendimą dėl tokios priemonės skyrimo?

A. Prevencinis areštas

Jeigu areštą sankcionuojantis teisėjas atsisako leisti taikyti prevencinį areštą, pareiškėjas (t. y. ieškovas) per vieną mėnesį gali apskūsti sprendimą apeliaciniam teismui. Tai yra *ex parte* procedūra. Jeigu, išnagrinėjus skundą, areštą leidžiama atlikti, skolininkas turi teisę inicijuoti trečiosios šalies bylą dėl sprendimo ginčijimo (žr. Teisminio kodekso 1419 straipsnį).

Jeigu areštą sankcionuojantis teisėjas leidžia atlikti prevencinį areštą, skolininkas arba bet kuri kita suinteresuotoji šalis gali inicijuoti trečiosios šalies bylą dėl sprendimo ginčijimo. Tokią bylą galima inicijuoti per vieną mėnesį ir ji iškeliama sprendimą priėmusiame teisme. Tuomet teismas sprendimą priima taikydamas rungimosi principu grindžiamą procedūrą. Trečiosios šalies byla paprastai neturi stabdomojo poveikio (žr. Teisminio kodekso 1419 ir 1033 straipsnius).

Jeigu prevencinis areštas gali būti nustatomas be teismo leidimo, skolininkas tokį areštą gali ginčyti prašydamas, kad areštą sankcionuojantis teisėjas jį panaikintų (Teisminio kodekso 1420 straipsnis). Tai yra arešto užprotestavimo procedūra ir ji nagrinėjama taikant preliminarų sprendimo priėmimo procedūrą ir prireikus paskiriant baudą. Reikalavimo pagrindai gali būti susiję su skubos nebuvimu (Cass. 1984 m. rugsėjo 14 d., *Arr.Cass.* 1984-85, 87).

Pasikeitus aplinkybėms asmuo, kurio turtas areštuojamas (iškviesdamas visas šalis atvykti pas areštą sankcionuojantį teisėją), arba arešto prašęs kreditorius, arba tarpininkas (pateikdamas prašymą) gali prašyti, kad areštą sankcionuojantis teisėjas pakeistų arba panaikintų areštą.

B. Areštas teismo sprendimo vykdymo metu

Skolininkas dėl mokėjimo nurodymo gali pareikšti protestą ir taip ginčyti jo teisinį galiojimą. Šiam veiksmui netaikomas joks teisės aktuose nustatytas terminas, o protestas neturi jokio stabdomojo poveikio. Protesto pagrindai apima procesinius trūkumus ir prašymą taikyti atidėjimo laikotarpį (jeigu vykdomasis dokumentas yra notarinis aktas).

Skolininkai areštą gali pareikšti protestą sankcionuojančiam teisėjui dėl jų daiktų pardavimo, tačiau ir šis protestas neturi stabdomojo poveikio.

Ieškovai, išskyrus arešto prašiusį kreditorių, gali prieštarauti dėl pardavimo kainos, bet ne dėl paties pardavimo fakto.

Trečioji šalis, kuri teigia esanti areštuotų daiktų savininkė, taip pat gali pareikšti protestą areštą sankcionuojančiam teisėjui (Teisminio kodekso 1514 straipsnis). Tai yra susigrąžinimo procedūra, kuri turi stabdomąjį poveikį.

Šalis, kuri nori, kad būtų įvykdytas teismo sprendimas, gauna tik vieną patvirtintą kopiją. Ją teismo raštinė išduoda sumokėjus mokestį (išdavimo mokestis).

Vykdomo formuluotė:

„Aš, visų belgų karalius, Filipas,

skelbiu visiems gyviems ir gimsiantiems:

- įsakau ir įpareigoju visus antstolius, kurių to prašoma, vykdyti šį teismo sprendimą, nuosprendį, nutartį, nutarimą ar aktą;
- kad jį turi vykdyti mūsų pirmosios instancijos teismų įgaliotiniai ir prokurorai, o visi aukšti policijos pareigūnai ir valdžios institucijų pareigūnai padeda jį vykdyti, jei to reikalaujama pagal įstatymą;
- tai patvirtinant, šis teismo sprendimas, nuosprendis, nutartis, nutarimas ar aktas yra pasirašomas ir užantspauduojamas teismo arba notaro antspaudu.“

Jei veiksmai yra susiję su teismo sprendimo arba akto vykdymu, antstolis atsako areštą sankcionuojančiam teisėjui. Etiniu požiūriu jis atsako prokuratūrai ir regioniniam antstolių rūmų padaliniiui.

Daiktų buvimo vietos registras (Teisminio kodekso 1565 straipsnis). Registras pateikia informaciją apie nekilnojamąjį turtą, pvz., nuosavybės teises, turto įkeitimus.

Tai reiškia, kad byloje dalyvauja visos šalys.

6 Ar vykdymo procedūroje taikomi kokie nors apribojimai, visų pirma susiję su skolininko apsauga ir terminais?

Teisminiame kodekse nustatytos įvairios taisyklės, susijusios su daiktais, kurių negalima areštuoti (Teisminio kodekso 1408–1412c straipsniai).

Kreditoriai negali savo reikalavimų nukreipti į tam tikrus materialius kilnojamuosius daiktus, kurie yra reikalingi asmens, kurio turtas areštuojamas, ir jo šeimos kasdieniam gyvenimui, profesinei veiklai vykdyti arba asmens, kurio turtas areštuojamas, ar kartu su juo gyvenančių išlaikomų vaikų mokymui ar studijoms tęsti (žr. Teisminio kodekso 1408 straipsnį). Darbo ir kitos veiklos pajamoms, taip pat išmokoms, pensijoms ir kitoms pajamoms areštavimo ir perdavimo taisyklės taikomos su tam tikromis išimtimis.

Ribinės vertės, kuriomis visiškai arba iš dalies grindžiamos arešto išimtys, nustatytos Teisminio kodekso 1409 straipsnio 1 dalyje ir yra kasmet indeksuojamos. Jei skolininkas turi išlaikomų vaikų, dalimis išmokamų sumų, kurias galima areštuoti ar perleisti, dydis proporcingai padidinamas.

Teisminiam reikalavimui, kuriuo siekiama įvykdyti teismo sprendimą, paprastai taikomas bendrasis ieškinio senaties terminas, t. y. 10 metų.

Šis tinklalapis priklauso portalui [Jūsų Europa](#).

Laukiame jūsų [atsiliepimų](#) apie tai, kiek naudinga pateikta informacija.

■ Paskutinis naujinimas: 15/12/2020

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.